

Акција откривања бесправног коришћења војних станова

ЛОВ на илегалце

Последњих месеци на врата закупаца станова из фонда Министарства одбране и Војске Србије куца четворочлана екипа Војне полиције. Уз службене исправе, она контролише станаре, покушавајући да утврди сваки случај бесправног коришћења војне имовине. Испоставило се да сваки осми стан, који је до сада обишла, користе лица која на то немају право.

У сваком великом систему, па и у Војсци, има оних који на разне начине покушавају да заобиђу прописе и присвоје оно на шта немају право. Једна од чешћих и добро уходаних превара у последњих деценију-две јесте и бесправно коришћење војних станова и пословних простора у власништву система одбране. Преварантима је на руку ишла растрзаност војске и државе ратним дешавањима и другим проблемима, па су њихове малверзације годинама пролазиле неопажено.

Ипак, томе полако долази крај. Систем одбране коначно је смогао снаге да се позабави и онима који годинама и деценијама злоупотребљавају његову бирократску немоћ и непажњу. Наиме, наређењем министра одбране, крајем прошле године, формирана је посебна Радна група чији је задатак – провера наменског коришћења станова, пословних простора, гаража и земљишта које користе Министарство и Војска. Наређење је јасно – свака неправилност мора бити евидентирана и у најкраћем року отклоњена, како би до стана дошли они који на њега имају право, а држава и Војска престале да трпе штету.

Мозаик преваре

Већ у првим данима Радној групи постало је јасно да мора преконтролисати свих 1.948 неоткупљених станова и адаптираних простора којима војни систем располаже. Без прецизних механизма, Група је била принуђена да сама нађе модел рада који ће дати најбоље резултате. Брзо су се уверили да посао неће бити у стању да одраде сами, па су им крајем априла у помоћ „прискочили“ припадници Војне полиције.

– Прво смо централизовали све базе података везане за станове и успоставили тешњу сарадњу с цивилним институцијама, пре свега са Републичком дирекцијом за имовину, Службом за катастар непокретности, Јавним комуналним предузећем, Инфостаном, МУП-ом и ЕДБ-ом – каже представник тог новоформираног тела.

Свакодневно се на по десетак адреса упућују припадници два тима Војне полиције како би контролисали станаре и покушали да утврде евентуалне случајеве бесправног коришћења војне имовине. Само један документ довољан је да се отклони свака сумња – валидан уговор о заку-

УИГРАН ТИМ

Радну групу чини девет припадника Министарства одбране и Војске Србије из Војнобезбедносне агенције, Војне полиције, Инспектората одбране, Управе за инфраструктуру и Војнограђевинског центра „Београд“. Њима је од априла придодата петорка из Војне полиције, којој је поверен теренски део посла. Групом руководи државни секретар Зоран Ђорђевић, а у њен рад свакодневно су упућени и директор Инспектората одбране, директор ВБА и начелник Управе војне полиције.

пу стана на име станара. Уколико уговора нема, они доносе основне податке о контролисаном лицу у Бирчаниновој 5, привремену „базу“ радне групе.

– Податке с терена упоређујемо с нашом базом података. Уколико се не слажу, укључујемо и колеге из Криминалистичко-истражне групе, који даље прикупљају информације, док се остатак групе повезује са стамбеним фондом како би проверили постоји ли неко с правом преноса закупа. Такође, и с Војним правобранилаштвом, ради стицања потпуне слике о сваком случају – наводе чланови тима Министарства одбране.

Приликом детаљне провере корисника склапају се све коцкице: подаци с терена, из базе Војнограђевинског центра, МУП-а, Републичке дирекције за имовину... Осим тога, проверавају се и имовинске карте припадника војске који су добили станове у бившим републикама СФРЈ. Таква „упоредна анализа“ неретко избаци и по неколико станова који се налазе у власништву бесправног корисника.

Саговорници „Одбране“ напомињу да се, после прикупљања свих релевантних доказа, формира предмет и позива бесправно усељени станар да врати стан. Знатан број „илегалаца“, који неретко долазе у пратњи адвоката, одбија да напусти узурпирану некретнину и упушта се у судски спор с Министарством одбране. Поучени адвокатским „саветом“ они на тај начин углавном „купују време“, одлажући правно изванредан епилог, занемарујући чињеницу да ће на крају морати да плате велике судске трошкове и причињену штету. Наручу им је, без сумње, ишла и спорост правосудних органа, који последњих месеци коначно убрзавају процесе.

До сада је Радна група преконтролисала 653 стана и адаптирана пословни простора у Београду, што чини трећину укупног броја станова које у престоници треба проверити. Чак се 83 некретнине тренутно бесправно користе. После увида у документацију, њих 38 одмах је пристало на исељење, док је против преосталих 45 Војно правобранилаштво покренуло судски поступак. С

новим предметима које је радна група предала Правобранилаштву, број поступака против илегалних станара тренутно износи 211, а према подацима с терена, чини се да ће „војни адвокати“ и у наредном периоду имати пуне руке после.

Из легалног у илегално

После девет месеци рада, припадници Радне групе сусрели су се са разним случајевима и околностима због којих у војним некретнинама живе бесправни станари. Ипак, чини се да је барем почетак увек исти – у једном тренутку стан је додељен у закуп неком ко испуњава све услове. Затим је легитимни корисник преминуо или се одселио, а стан је наставио да користи неко ко нема право преноса закупа. Нови, бесправни корисник у појединим случајевима наставља уредно да измирује све рачуне, Војнограђевинском центру редовно плаћа кирију, па је за систем, барем на први поглед, све регуларно.

Обилазећи станове, Радна група установила је више образаца по којима људи дознају за празне војне некретнине – појединима јаве пријатељи, колеге или комшије које живе у близини, док други случајно „набасају“ на обавештење налепљено на вратима којим се јавност обавештава да је стан у власништву ВГЦ-а све до поступка његове доделе новом кориснику.

– Немамо сазнања, бар за сада, да бесправни корисници информације о празним становима добијају од стручних војних служби које се баве стамбеном тематиком, мада ни ту опцију не треба у потпуности искључити – кажу у Радној групи и додају да пракса показује да се у војне станове бесправно усељавају и цивили и војна лица.

Као један од кључних проблема Радна група препознаје лошу увезаност војних служби које се баве стамбеном проблематиком и локалних служби, нарочито матичара у општинама, који нису у обавези да војсци достављају податке о свим преминулим припадницима. Ти подаци, по свему судећи, не стижу ни војним „каналима“. Последица је деце-

ПРОВЕРА НЕПОКРЕТНОСТИ

Истовремено с „пречешљавањем“ станова у закупу, Радна група контролише и све прибављене станове за потребе Војске од 1976. године до данас. Осим контроле њиховог наменског коришћења, проверавају се услови под којима су неки од тих станова отуђени, шта је све био предмет размене и да ли је у тим разменама Војска оштећена.

– За сада је око 40 одсто прибављених непокретности, које се налазе у пет београдских општина проверено – кажу у Радној групи, напомињући да им велики посао тек предстоји.

нијско кашњење у провери станова које су бивши припадници система одбране користили. Ту слабост војне организације вешто знају да искористе они који на те станове не полагају право. Пракса је, такође, показала да се породица преминулог, уколико има право преноса закупа, јави у кратком року.

Иако у ВГЦ-у постоји Комисија за наменско коришћење станова, велики делокруг посла и мали број људи у тој установи допринели су актуелном стању. Иако се Комисија труди да станове обиђе на сваких неколико година, период између две контроле омогућава „стамбеним преварантима“ да се провуку и бар на неколико година надмудре систем.

Станови у срцу престонице

Крајем прошле године, Војнограђевински центар иселио је, у претњи судског извршитеља, бесправног корисника из стана-атељеа на Новом Београду, у који се врло брзо уселили нови, бесправни станар. Прва „инвестиција“ новог газде била је да промени улазна врата. Комшије су, међутим, убрзо обавестиле ВГЦ.

Приликом исељења, бесправни корисник стана рекао је надлежним службама да он нема ништа против Војске, али да му не пада на памет да се исели из стана, јер му је у

њему лепо. А коме и не би? Простран, вишесобан стан на два нивоа, на неколико минута од центра...

– У немогућности да га иселимо искључили смо струју, али је он фалсификовао уговор о наводној куповини стана и то на име човека који је умро 1996, али је, бар према приложеним папирима, стан продао и уговор потписао 2007, односно 11 година пошто је умро. Ипак, фалсификат је био довољно уверљив за ЕДБ, па му је поново укључио струју. Морали смо изнова све да документујемо и докажемо да је реч о фалсификату – објашњавају у Групи, напомињући да је против илегалног станара подигнута кривична пријава, али да је он још увек у атељеу где чека поступак исељења.

Чини се да довитљивости бесправних корисника нема краја. Тако су, на пример, до избијања рата деведесетих,

УМЕТНИЦИМА АТЕЉЕИ

Седамдесетих година Војска је поседовала укупно 54 стана-атељеа, који су уступани на коришћење уметницима. Приликом контроле, установљено је да се њих шест не употребљава. У току је поступак пренамене неколико атељеа у станове, након чега ће они бити достављени надлежним службама на расподелу.

– Атељеи који се наменски користе, сходно потписаном уговору, користеће се докле год служе основној намени – кажу у Радној групи.

врата до врата на истом спрату живели Србин и Бошњак, обојица припадници бивше ЈНА. Када се комшија с породицом одселио у БиХ, онај други је, брже–боље, зазидао улазна врата комшијског стана, а из свог пробио улаз, спојивши два прилично конформна стана у један, домаћински велик, у коме с породицом живи већ 25 година.

Иако су до сада евидентирани бесправни корисници и у Крагујевцу, Новом Саду, Горњем Милановцу, Панчеву и Великом Градишту, највећи број таквих станова налази се у Београду. И не само то. Они се махом налазе у строгом центру града, па не чуди што су преваранти на њих „бацили“ око.

Наши саговорници наводе и то да су открили и три војна стана, која су ранијих година уступљена другим министарствима али – привремено. Међутим, након истека основа за коришћење стана, уместо да стан врате у војни фонд, та министарства наставила су да га додељују својим запосленима, као да је њихов! Радна група прикупила је сву неопходну документацију о власништву над том имовином, те је поступак њиховог враћања у војни фонд у току.

Иако је Радна група на почетку имала проблема, јер је појединцима у систему одбране било тешко да схвати и прихвати њену функцију, данас је ситуација потпуно другачија. На основу до сада прикупљених података и одрађеног посла, свима је јасно да је формирање тога тела

било преко потребно, па њихов апсолутни приоритет у уступању тражених података и документације више нико не доводи у питање. Оно што понекад зна да их деморалише јесте сазнање да судски процес може трајати годинама, а да за то време бесправни корисник и даље живи у стану који му ни по једној основи не припада.

Решење већег дела стамбених заврзалама поједини чланови Групе налазе у изменама прописа, који се не мењају и беспоговорно примењују деценијама уназад. Наиме, постављањем сигурносних врата на стан који је одузет од бесправног корисника, а не само обичном заменом браве, у 95 одсто случајева било би спречено поновно неосновано усељење. Наравно, и та врата је могуће провалити, али не без бушилице и неколико сати бучног посла, што би неко од станара зграде засигурно приметио и о томе обавестио надлежне институције.

Неки би рекли да је у генетском коду наших људи да траже „рупу“ у закону и бирократији. Чини се да ни припадници војне професије нису сасвим имуни на малверзације. Неки од њих своје стамбено питање, барем привремено, решавају варајући систем. Управо њима Радна група покушава да стане на крај, а да се стамбени простор коначно додели онима који га, по слову закона, чекају и по дужи од две деценије. ■

Мирјана КРСТОВИЋ